

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Historicum index, quî ordinandus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

LIBERALITAS IN PAVPERES. Hic historiarum mare est, quod ingredi non vacat. Auctores quàm plurimos consignavi, qui narratu & fide dignas historias de elemosynis scripserunt. Unicuique Valerianus Leuchtius 99. capita in Viridario Regio, idiome vernaculo in hanc rem posteris cum curâ excerpti.

VINDICTA DIVINA. Hic pæne diffusius se mare offert: non ingredior. Historias pæne innumeras hujus thematis selegi, auctoribus sedulo notatis. Nimirum in omne flagitium ultio divina vigilat. Nec ferè ullum est scelus, quod non à tergo & è vestigio sua sequatur Nemesis. Sed miscemus hic historiam fusiùs excerptam, velut testem tertium.

VORACITAS UGOCIONIS * FAGIOLANI. Cùm in urbem Lucam properaret Ugocio, ut Castrucium, quem in vinculis habebat, securi ferendum objiceret, prændenti nuntiatum est, à Pisanis arma esse correpta. At ille tamquam incertus, & parùm verus esset nuntius, prændium continuavit. Adest alter & tertius, Pisis res perditas, Lucenses quoque ad arma convolasse, carcerem effugisse, Castrucium è vinculis eduxisse, & principem civitatis salutasse. Ugocio comploratis rebus cum prætoriano milite ad Canem Scaligerum Veronam confugit; non sine honore atque benevolentia recipitur, & multos dies lautè habetur. In convivio fortè mentionem facit Scaliger edonum & gulonum; cùm gloriandus subjungit Ugocio, se juvenem quatuor albes capos, totidem perdices affas, hædi clunes, infarctum vituli pectus, præter salamentia cetera, unâ in cenâ absumpsisse.

Dii salem terris averte pestem.

Aderat tum & audiebat vit ingeniosus & saltus, Petrus Navus, qui gloriantem Fagiolanum faceret rangens: Non est mirum, inquit, hæc à te juvene absumpta, cùm senex & invalidis dentibus duas urbes integras prændio consumpseris. Nam fama erat Ugocionem, si à prændio citiùs temperare voluisset, facile duas urbes, Lucam & Pisas, servaturum fuisse. Vide Jovium l. 1.

De tam strenuis comedonibus, manduconibus, potatoribus infinita seges historiarum est. Selectiores diversas, hoc ipso loco notavi. Egregium illud & certum epiphonematis loco addamus.

Femina Syra nobilis & locuples, tam tetra & prodigiosa ingluvie laborabat, ut in singulos dies triginta gallinas devoraret, nec tamen insatiablem appetentiam sedaret; alias triginta devoratura, si apponeretur. Dixisses eam quò plus ingereret, eò vehementiùs esurire. Portentum famis, & quod pæne superet Eriichthonis gulam. Ita paulatim accisæ opes, & in rem escariam exhausti loculi. Cognati esuritionis tam sumptuosâ miserati, beatum Macedonium virum sanctissimum conveniunt, & ejus auxilium implorant in femina tam malignam famem. Macedonius morbum precibus & herustu fontanæ, quam cruce signaverat, porrecto ita curavit, ut effreni appetitione jam pulsâ, gallinæ particula in alimoniam quotidianam sufficeret. Theodoretus c. 14. de B. Macedonio, pag. 824. apud Rosveid.

Alia glutonum & popinonum miracula facile observabis, si excerpte cœperis. Addo triplex, ut cœperam, paradigma historiarum succinè scriptarum, & *Historiarum* indicem propono.

FLAMMÆ SANCTORVM REVERENTES. De S. Marmerto Gregorius Turonensis l. 2. Hist. Francorum, c. 36. fine. De sancto Germano & aliis, Beda l. 1. Hist. Anglorum c. 19. & l. 3. c. 10. 16. 17. De S. Theclâ in igne illasâ, Baron. tom. 1. an. 47. ab initio, pluribus numeris. De S. Polycarpo, idem, tom. 2. an. 167. n. 3. & seqq. De libris sacris per subitos imbres rogo subtrahentis, idem tomo 2. an. 393. n. 38. Auctores & historias hujus thematis innumeras, sed breviter excerpti. Nimirum quàm prolixum sit, texere catalogum de sanctissimis

A hominibus, Clemente, Ancyrano, Constantio, Faustino & Jovita, Brictio, Modoaldo, Pontio, Francisco de Paulâ, Pergentino & Laurentino, Simplicio, Bonifacio, Cyrillo, Zenobio, Apollinari, Mamarce, Miniato, Sabâ, Heleno, Marcello, Copres, Apellen, Crispino & Crispiniano, &c. De Agnete, Julianâ, Ducia, Kungunde, Austrebertâ, Christina, Rufina & Secunda, Menodorâ, Nymphodorâ, Metrodorâ, Theogniâ, Zenobiâ; horum omnium & plurium aliorum, pæne reverentes fuerunt flammæ. Surium, Lippeloo, Haræum consule, & tot historias dicti thematis invenies, quot hic nomina cernis. Ad aliud.

OPERTA OMNIA TANDEM APERIANTUR. Ibyci grues; Bessi homicidium, &c. De hoc omnium optimè ac fuse Deleius tom. 2. Adagiorum sacrorum pag. 440. Cornelius à Lapide, in c. 21. Deuter. pag. 108. Agrum viduâ ab Eudociâ Imperatrice iniquè ademptum, tandem pæuit, Spondanus an. 438. De Comite innocente damnato & necato, idem an. 990. n. 3. Mitto cetera.

GVLÆ VICTORIA. Serapion Sindonites: Hominem, ajebat, tres perniciosi feneratoros exagitant; Avaritia, Fornicatio, Gula: cùm à prioribus jam liber est, tyrannidem Gula vix unquam penitus vadit. Historiam fusiùs narrat Palladius cap. 83. med. apud Rosveidum, pag. 761. Sub eodem hoc titulo in mea *Historia* excerpti quàm plurima, quod meo Indici credo, qui paginas mihi diversas nominat, in quibus historia illæ contractiùs pleræque sunt perscriptæ. Ipsum ergo Indicem saltem per transennam inspiciamus.

Tres perniciosi feneratoros hominem exagitant, Avaritia, Fornicatio, Gula.

CAPVT IX.

HISTORICORVM index qui ordinandus.

Index trigeminus, in *Leptomata* nimirum, in *Adversaria*, & in *Historica* faciendus, comòdè chartaceo volumine unico comprehendi potest. Nisi quis illum malit in duos aut tres distinctos libros dividere, & cuius characteri liberaliter pagellas plures assignare. Id tuo, Faustine, aliorumque arbitratui permitto. Tu hoc unum naximè cura, ut titulum seu *Leptomata*, seu *Adversarius*, sive *Historicus* inscribendum cum iudicio formes, id follester considerando, quid in eâ re, quam excerpturus es, cardo, aut caput; quid notius aut ignotius sit. Exempli causâ. Excerptum est quippiam in *Historica* de incredibili divina gratia incremento. Tu imperitè proliùs & absurdè feceris, si hunc titulum vel ad characterem D. vel ad I. retuleris hoc modo: *Incrementum incredibile divine gratia*, aut hoc modo: *Divina gratia incredibile incrementum*. Rectiùs facies atque peritius, si eum ad elementum G. revocaris, hoc modo: *Gratia divina incredibile incrementum*. In hoc namque titulo caput rei est *Gratia*. Eodem sanè modo sit excerptum istud: *Afferem vel tabulam cavarunt genua creberrimè submissa*. Hanc tu historiam non ad Indicis characterem A. nec ad C. nec ad S. vel T. sed ad G. reduces, hic enim res princeps, *Genua*. Ignosce, quòd te velur bimulum, aut trimulum puerulum ad litteras colligendas revocem. Jam supra dixi, hæc sacra aliter non constare.

Occurrit hic, quod Hispanus, vir Religiosus, memoria prodidit: Notum est, inquit, Ramirum Hispaniæ regem in suos proceres eò saxisse, ut quosdam illorum in campanâ circum suspenderet; alios autem ad id spectaculi eo nomine evocatos, ut campanam illam admirabilem, novam viderent. Hanc historiolum quo titulo in tua *Historica* excerptes? Ego eam in elemento C. pendit collocarem hoc modo: *Campana mirabilis Ramiri*. Nam vox *Campana*, faciliùs tibi occurreret quam *Ramirus*. Confirmo quòd dixi: *Carrilus* poetaster pessimus, Alexandri Macedonis bella describere præfidenter aggressus est. Cum eo, regem sic pactum ferunt, ut pro singulis

Indicis Historiarum modus designatur.

Ramirus Hispaniæ rex proceres in campanâ circum suspendit.

gulis bonis versibus numismate dotaretur aureo, pro malis, colaphum reciperet. Placuerunt pacta conventa. Verum tot mali versus reperti sunt, ut vatum miserimus colaphis pæne necaretur. Cùm è tantis vix septem versus probari possent. Horatius mentionem facit:

Horat. lib. 2.
ep. 1. ad Augustinum pro-
prium finem.

Charilus incultis qui versibus & male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Tandem infelix apud Alexandrū captivus perit inediā
Inclusisque necem aveā pariaris, ut ille
Non profectura conditor Historia.

Suidas & Cyral. dial. 3.

Hanc ego historiolum meo Indici hoc titulo commisi: Colaphis pæna Charilus pæne necatus. Certè vox Colaphus citius memoria sisset, quàm nomen Charili. Quod si de virtute, de morte Punici Ducis Annibalis aliquid excerpendum, ad primum elementum cenleo revocandum hoc modo. Annibalis militaris virtus. Annibalis generosa mors. Nomen istius ducis ignotum nemini. Ita in mille suis, ita in cæteris omnibus agendum: ideo monui, titulum rei excerpendum cum iudicio formares, illud spectando, quid in eâ re magis primarium, quid notius sit. Et en exempla pauca à meo Indice. Suprà è quinque characteribus postui paradigmata, è totidem hic ponam. Accipe initium mugientis element.

Majestas Populi Romani in Popilio.

Mortis memoria apud Calipham.

Modestia in morte servata.

Machina Salmoni regis insani.

Mithridates fulmine bis tactus, nec laesus.

Morbo nunquam tentati Asclepiades, alii.

Magica fascinatio Santabareni.

Mina Saraceni regis cum sacco castaneorum.

Mortis presagia.

Mors & vita simul in Demosthenis calamo.

Musca picta artificem monstravit discendi cupidum.

Mutis pugil ex indignatione victoria sibi abjudicata vocem recipit.

Sec. &c.

Mithridatem fulmine ictum rectius fortassis ad fulminum miracula recullem, quia tamen Mithridatis nomen ex omni historia notissimum, errori facilis erit venia. Nec enim hic anxie agendum: modò excerptas, etiam si non semper convenientissimus Excerptis sit locus. Elementum sequens hoc mthi monstrat initium.

Nausiagia.

Nubes cinerem & saxa vehens, noctemque faciens.

Negotiorum cupiditas in Turannio.

Narses miles optimus, inter feminas nere iustus.

Navigii loco sunt, crocodilus & delphinus.

Noctue neutrarum olim partium sunt.

Nuntii qua ignorarent nuntiantes.

Noctes precibus pervigilata.

Navis Raymundi pallium.

Nugandi tempus non est.

Nutriti à feris.

Neglectus rei divine quàm variè punitus.

Sec. &c.

En sacra profanis mixta. Hi autem tituli, quos solum loco paradigmatis recito, sic à me facti sunt, ut iis leviter inspectis mox totam historiam, quam signant, in memoriam reducant. Numquid hoc utilissimum memoriarum compendium esse scaberis?

F A V S T. Fateor sanè; atque jam meis oculis plus credo, quàm olim auribus.

E V L O C. Elementum sequens hoc exhibet principium.

Oculorum castigatio admiranda.

Orandi studium ingens.

Origenis lacryma post lapsum.

Oblationes impiorum Deo invisæ.

Oleum stillant Sanctorum ossa.

Orthyades * scribit trophæum suo sanguine.
Olorum seniorum amor in pullos orto incendio.
Oculos Tygranis conjux in assertorem suum conjicit.
Obeliscus Thebæicus quânto molimine erectus.
Obedientia submissis, simplicis, cæca specimina.
Opum contemptus in multis quantus.
Occultissima Dei iudicia.

* Alii, O.
Orthyades.

Sec. &c.

F A V S T. Jam pæne totus in titas partes tranfui. Est tamen etiamnum quod opponam. Sunt libri qui ejusmodi titulos copiosissimè ingerant. Florilegia, Polyanthæa, Theatra. E V L O C. Responsum do non unum, tu ea in digitos mitte. Hi libri, pace illorum & veniã dixerim, nimis quàm simplici, aut Græcâ fide agunt, lectorem diu fatigant, & crebrò miserè fallunt, auctores aut non nominant, aut mutilum testimoniū producant: nam neque librum, neque caput, neque paragraphum, multò minus paginam notant. Quis fidat his testibus? Labores talium scriptorum neutiquam sperno, sed majorem in iis accuratorem desidero. II. Sit accuratior aliquis in hoc scribendi genere (nominare forsan possim, sed unicum) is tamen è certis solum & paucis auctoribus quæ ad rem videbantur, selegit. Id autem longè gravius est, quod mihi exploratissimè constat; auctores quidem subinde ita nominantur, ut laudatum testimoniū reperire possis, sed verbis longè aliis conscriptum. Ejus rei experimentum sumpsi creberrimum: & tædet hoc sæpius explorare velle. Ah quoties Augustinus, aut Chrysofomus, aut alius talis nominatur, verbis eorum in medium addo, cum verò Augustinus, aut Chrysofomus ipsum respicio, hem quàm longè alia sunt verba Chryfostomi, longè alia Augustini, ab iis quæ liber objicit. Paullò pòst, ubi sermonem hodiernum finierimus, in rem præsentem te ducam, & collatis inter se libris ostendam, quantum hic fallaciarum sit. Longè suavius, longèque tutius ex ipso fonte bibes, tamen parcius bibas. III. In iis, quæ dixeras, voluminibus, id plerumquè minimè invenies, quod maximè quaeris. Abi modò & scrutare tuos illos codices; quære è proximis titulis: *Mina Saraceni regis*, *Musca picta artificem monstrat*, *Navigii loco crocodilus*, *Noctes precibus pervigilata*, *Oculorum castigatio*, *Ossa oleum stillantia*, & infinita talia si repereris, magnus mihi eris Apollo. Obvium se dabit quidquid tu ipse excerpseris. IV. Non cujusvis masculi est, grandiore illam librorum molem emere. Anno millesimo sexcentesimo trigésimo primo. Theatrum vitæ humane auctius & emendatius in lucem datum est: si placet, eme; septuaginta tantum florens vanit, quos bibliopola debeas, bibliopægum taceo. Hic morbus nos ter ægrè annuet emptio, cum plerique avariores simus num morum, quàm librorum. V. In grandioribus illis voluminibus innumera sunt, quæ tibi numquam proderunt, sæpe non scriptorum, sed tuo vitio aut ignorantia. Nam plurima in iis quidem comprehensa, tu tamen numquam invenies, quia quo loco lateant ignorabis. *Sapientia absconsa* & *thesaurus invisus*, quæ utilitas in utrisque? Tua, & à te collecta tibi erunt utilissima: hæc enim haud difficulter recenti memoriâ complecteris. Trigeminos indices, quos saasi faciendos, dimidio die facillimè percurre, & insuper tempus supererit aliis laboribus dandum. Sed ad numerum, quem hæcenus servavimus, in hoc etiam tertio indice, quinque elementorum paradigmata statuamus.

Piscina Pollionis crudelissima.
Proditio proditori pessima.
Pedibus scribens.
Pelluvium Amasis.
Pomi argumentum Chartaginem everrit.
Pecunia in arcâ lapidescit.
Petra amantium.
Pater projicit è manibus hosti gladium jugulando filio.

Objecit
quintupli-
ci respo-
sitis.
Primò.

Secundò.

Tertiò.

Quartò.

Quintò.

Eccl. 1.10.

vers. 31.

PRIMUM

Pruna manibus allata.

Piscis reddidit Atilano suum annulum.

Pecunia in plebem sparsa; carpentum argenteum.

Panis mensa non illatus sata in venatione conculcata tacite reprehendit.

&c. &c.

Nec dubita inter elementa hujus titulos comprehendi etiam istos multiplici variatione: *Patientia, Perseverantia, Paupertas, Poenitentia, Providentia Divina* illustra specimina. Sic etiam non omissa *Pigritia, Procrastinationis, Pusillanimitatis, Pudoris noxii exempla.*

Litteram mutam, & ut Quintiliano videatur, prope modum supervacaneam, (Q) quia raras habet titulos, transumus. Elementum ergo proximum, ejusque initium inspiciamus.

Rosa, aliq. flores exhibiti mediâ hieme.

Riserunt, & cantarunt in morte plures.

Radobodus impius querit societatem apud inferos.

Reges non irritandi.

Regale capillitium Chroidis.

Rapa nobile donum regi.

Res è joco nata.

Regum Hierosolymorum coronatio.

Repentina clades tripudiantibus immissa.

Revixerunt aliqui in rogo.

Robustissimi, Glaucus Carystus, &c.

Risus inter lacrymas.

&c. &c.

Ita nunc etiam paradigma Indicis in Historica deditus. Hic pongo, explicatos modos Lemmatum, Adversariorum, Historicorum, Oratori, Rhetori, Concionatori, Philologo cuicumque convenire. Transeamus igitur ad aliarum quoque facultatum exedras, ut confiter tam Philosophiæ ac Theologiæ, quam ceterarum artium ac scientiarum studiosis dictam exceperendi rationem profuturam.

CAPUT X.

Qui dicitis Excerptandi modis Philosophus, Mathematicus, Medicus, Jurisconsultus, Theologus uti possint.

Sunt homines semidocti perquam tenui eruditione distincti, qui historiolas aliquot in medium recitare, dictum aliquod è melioribus proferre, facerias nonnumquam & sales narratiunculis inspergere nōrunt: Putes eos ex Hippocrenes fontibus largiter bibisse. Sed sapiens cum iis versare, & eadem atque eadem decies, tricies, centies narrari audies. Deest varietas, quam illis suggererent Excerpta. At illi hujus exercitationis aut ignari, aut negligentes, quidquid memoriæ tenaciùs inhaerit, id ubique venditant. Deest nimirum suppellex complurium ejuscemodi dictorum, aut historiarum, quæ familiari colloquio misceri possint. Sunt etiam, qui seipso specioso nomine Politicos vocent. Suarum esse partium hi putant de quavis re, præsertim politicâ, facile promptèque vel ad extemporalitatem usque posse differere. Sermo nascitur de magistratu, rebûque curiæ? copiosè disputant. De pace ac tranquillo Reip. statu? multa proloquuntur. De Marte rebûque bellicis? etiam hîc sapere videntur. De venatu, aucupio, piscatu sit mentio? neque hîc tacent. De scientiis & artibus, de Poësi & Rhetoricâ, de Philosophiâ & Mathematicâ, de Medicinâ, de Jurisprudentiâ aut Theologiâ studiis oritur disputatio? neque hîc obmutescunt. Censeas eos per artium & scientiarum omnium hortos non sine spoliis ambulasse. Sed penitus hos dissertatores inspicere, & invenies quàm multa è superte solum sensu proferant, quàm exigua, & rara eorum eruditio sit. Asper-

gunt quædam è Mathesi aut Philosophiâ naturali, è Galeno, aut Baldo, aut etiam Augustino quædam balbutiunt. Ex omnibus aliquid, isti nimirum, quod dici solet, ex paleis inanibus triturant faciunt. Scire volunt, & sciri, sed viam ad scientias ignorant. Monstemus illam comiter, ne nostri promissi fidelem accusent. Quid, aut quomodo Medicina a Jurisprudentiâ studiois excerptandum sit, queris. Proficiendi desiderium aperis. Te igitur manu ducam. Quod de Medicis & Jurisperitis dixerimus, id etiam Mathematicis, Philosophis, Theologis suavem putato. Ordiamur ab Arte Medicâ, quam ego semper plurimum & amavi & veneratus sum. Imò huic studio, ni divini nutus aliquid duxissent, me totum consecrâssem in discipulum. Peditum Medicus ægroto Angelus, imò Deus est.

§. I.

Medicinæ studium aggressurus, omnium primò, putem, scriptores notæ melioris, tam præcos, quàm recentiores norit. Inter præcos alii Græci, Arabes alii. E Græcis princeps Hippocrates Cos, qui ævo Artaxerxis Longimani vixit, annis circiter quadringentis octoginta * ante partum Virginis. Multa Hippocratis scripta lapsus sæculorum nobis invidit. Hic facile Medicorum primus est, etsi Medicinam in artem non redegerit, quod præstitisse dicitur Galenus Pergamenus, sexcentis annis posterior, qui ævo Antonini Pii Romæ verè honoravit. Secundum istos medicinæ principes è Græcis celeberrimos numerantur Orisbasius Sardus (quem Galeni simiam dicunt) Aëtius, Alexander Trallianus, Paulus Ægineta. Inter Arabes præcipui sunt Avicenna, Mesue, Rhafsis, Joannes Serapion, Avenzoar, Haly abbas, Almanfor. Doctrinam horum rejicit Leonardus Fuchsius in Institutionibus l. 5. c. 11. & ultimo. Sed errasse hic Fuchsius pronuntiat totus ferè Medicorum senatus, qui Arabes illos scriptores æmulo complectitur.

C Medicorum Practicorum methodus pæne ab omnibus constituitur hæc triplex, Pathologia, Simiologica, Therapeutica.

Pathologia morborum nomenclaturas, ideam, statum, naturam, differentias, causas, adeoque pathemata, & quæ corpus paritur, declarat.

Simiologica continet morborum signa, tam ea, quæ morbum patefaciunt, & dilitorica, vel pathognomonica dicuntur, quàm ea, quæ morborum eventus docent, & prognostica vocari solent. Hic artificii est, comparatio virium cum morbi vi, & solers conjectura, utrum ab altero sit vincendum.

Therapeutica morborum continet curationem, quæ ab indicationibus petenda. Porro Therapeutica, pars Medicinæ obsequiosa in Diætâ, Chirurgiâ, & Pharmaciâ, dividitur. Diætæ accuratum studium, & tibi Faustine, & omnibus Medicinæ amantibus summè atque unice commendo. De hac tibi plura suo tempore, sed in aures. Jam progrediamur.

D Ego quidem tam Philosophis, quàm Theologis, tam Medicis quàm Jurisconsultis geminas classes, illas Adversaria & Historica, censeo multum profuturas, tam ad familiarem dissertationem, quàm ad scientiæ augmentum; sed maxime, meo quidem judicio, erunt adjuvamento Lemmata, quæ Medico quidem hunc in modum conficienda. Exempli gratiâ paucos titulos Lemmatum subjungamus.

Febres in genere. De his Galenus l. 1. de Different. febr. c. 1. 2. 3. l. 1. ad Glaucon. c. 1. Daniel Sennertus l. 1. de Febribus, primis quinque capitibus. Hieronymus Mercurialis l. 5. Practicæ medic. quatuor primis capitibus. Nicolaus Piso l. de Febribus c. 1. Horatius Augenius l. 2. de Febribus, primis octo capitibus. Hercules de Saxonâ l. 8. Panthæi sui, seu Medic. practicæ. Joannes Fernelius in Generali suâ Methodo curandarum febrium,